

K a): Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný pronesl závadné výroky v hostinské místnosti, v níž bylo mnoho (plno) lidí. Dle svědectví T-ova, jehož se stěžovatel pro sebe dovolává, bylo tenkrát v hostinci celkem asi 8 hostů, kteří všichni mohli slyšeti výroky obviněného, ježto je pronesl velmi hlasitě. Svědek Š. udal, že když věc vyšetřoval (2 hodiny po výstupu), bylo v hostinci celkem asi 10—12 lidí. I když se připustí, že obžalovaný pronesl své výroky jen před 8 lidmi, přítomnými v poměrně malém prostoru, z nichž každý mohl jeho slova slyšeti, odpovídá i tento počet pojmu zástupu, jehož charakteristickou známkou je nahodilá přítomnost většího počtu osob, který se nedá na první pohled číselně určit a na němž se ničeho nezmění, odejdou-li z něho 1—2 osoby, nebo přijdou-li k němu noví, jak tomu právě bývá při hostech v hostincích, z nichž jedni odcházejí, druhí přicházejí, ale zástup přes to zůstává.

K b): Rozsudek zjistil, že výrok »Čecha oběsit« již podle svého znění se vztahoval na příslušníky českého národa vůbec, nikoliv na jednotlivou osobu. K přesvědčení, že tomu tak bylo, vedla prvý soud také úvaha, že obžalovaný i v dalších výrocih »aha, počkej, ty jsi Čech, my jsme zde Němci — co tady chceš«? měl na mysli příslušníky české národnosti jako skupiny obyvatelů, nikoliv jedince T-a, jehož neznal, nikdy neviděl a s nímž neměl co činiti. Z tohoto formálně bezvadného zjištění smyslu závadného výroku musí zmateční stížnost při provedení hmotného zmatku vycházeti; nečiní-li tak a omezuje-li se na pouhé brojení proti skutkovému předpokladu rozsudku, neprovádí zmatku čís. 9 a) podle zákona.

K c): Že řeč obžalovaného byla způsobila ohroziti obecný mír v republice, usoudil soud správně, zjistiv, že byla pronesena v hostinské místnosti, kde bylo plno lidí a to v obci na Hlučínsku, kde jsou lidé vznětliví a proti příslušníkům české národnosti zaujatí, a že si toho obžalovaný, který byl v té době starostou jiné sousední obce hlučínské (P.) musel býti vědom. Poněvadž rozsudek zjišťuje formálně bezvadně náležitosti skutkových podstat obou přečinů (podle §u 14 čís. 3 a §u 14 čís. 5 zákona) a to jak po stránce objektivní, tak i subjektivní, není žádné překážky, by nebyl uznán vinným oběma delikty ideálně souběžnými.

Čís. 2093.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)

Ustanovení §§ů 36 a 235 tr. zák. platí i pro obor zákona na ochranu republiky; předpis §u 38 zákona vztahuje se pouze na cizince.

Zločin §u 16 čís. 2 zákona schvalováním vraždy ministra republiky a přečin §u 11 čís. 1, 2 zákona neslušnými výroky o presidentu republiky, spáchané tuzemcem v cizině.

»Mírem v republice« (III hlava zákona) jest právně chráněný pořádek ve státě.

»Schvalování« (§ 16 zákona) záleží v tom, že pachatel některým ze způsobů v zákoně naznačených popírá nedovolenost (nezákonnost) zločinů nebo přečinů projevy směřujícími podle jeho úmyslu nebo aspoň vědomí a zároveň také způsobilými k tomu, by jiní byli jimi zvikláni ve svých právních nebo mravních názorech; netřeba, by účinek ten skutečně nastal.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm II 330/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 25. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přečinem podle §u 11 čís. 1 a 2 téhož zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ve vývodech, jimiž provádí zmateční stížnost námitku důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., zdůrazňuje nejprve zjev, vyplývající arci i ze skutkových zjištění rozsudkových, že trestné činy, jimiž byl stěžovatel vinným uznán, byly spáchány vesměs mimo hranice Československé republiky, tedy v cizině. Dovolávajíc se vyhlášovacímho patentu k trestnímu zákonu, zejména jeho článků I. a II., vyslovuje názor, že dle všeobecné zásady, platné až do zákona na ochranu republiky, vztahuje se místní působnost tuzemských zákonů trestních jen na Československou republiku, §em 38. zákona na ochranu republiky pak že byla tato zásada rozšířena jen na trestné činy, uvedené v §§ech 1 a 9 a v §u 17 tohoto zákona, že se tudíž nevztahuje na trestné činy, jimiž byl stěžovatel uznán vinným. Pochybnosti, jimž výrazu propůjčuje zmateční stížnost těmito svými úvahami, jsou zřejmě bezpodstatny. Podkladu nenacházejí především ve vyhlášovacím patentu k trestnímu zákonu, předpis §u 38 zák. na ochranu republiky, značící vyjimku z všeobecného ustanovení §u 39 tr. zák. a omezený arci jen na shora uvedené trestné činy dle zákona na ochranu republiky, se vztahuje výslovně pouze na cizince, kdežto, pokud jde o stěžovatele, nepopírá ani zmateční stížnost, že týž jest a byl i v době spáchaných jím činů trestných tuzemcem, na něhož se tudíž vztahují výhradně předpisy §§ů 36 a 235 tr. zák., platné i pro obor zákona na ochranu republiky. To uznává ostatně v zápětí výslovně i zmateční stížnost, namítá však zároveň, že trestné činy, které se dají podřaditi pouze pod ustanovení §§ů 16 a 11 zákona na ochranu republiky, mohou sice býti stíhány také, byly-li zdejší příslušníkem spáchány v cizině, však jen tehdy, zakládají-li opravdu skutkovou podstatu těchto trestných činů, načež se snaží dovoditi, že stěžovatelovy skutky, zjištěné rozsudkem, netvoří skutkových podstat ani jednoho ani druhého z obou trestných činů, jimiž stěžovatel napadeným rozsudkem byl uznán vinným. Tento její pokus dlužno však, pokud je zbudován na úvahách právních, označiti jako pochybený, v některých jednotlivostech pak počíná si zmateční stížnost, nedbajíc dotyčných skutkových zjištění rozsudkových, způsobem, v němž nelze spatřovati uplatňování důvodu hmotněprávní zmatečnosti, které by odpovídalo zákonu, totiž předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř.

Rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky, napadá zmateční stížnost námitkou, že z nadpisu III. hlavy tohoto zákona, do níž zařaděn je uvedený trestní předpis: »Ohrožování míru v republice«, dlužno usuzovati, že ke skutkové podstatě řečeného zločinu náleží nezbytně, by dotyčné jednání ohrožovalo mír v republice, nebo bylo aspoň s to, mír v republice ohroziti, že však stěžovatelovými výroky o ministru Dru Ra-

šínovi mír v republice ohrožen nebyl ani ohrožen býti nemohl vzhledem k tomu, že ti, kdož ony výroky slyšeli, měli pevný úmysl, ihned po karanténě rozjetí se do svých domovů. Námítce nelze přiznati oprávnění. Také, pokud jde o trestné činy podle zákona na ochranu republiky, je kladná odpověď na otázku správnosti podřadění určitého činu té které skutkové podstatě závislou především ba výhradně na kladné odpovědi k otázce, vykazuje-li skutek veškeré pojmové náležitosti trestného činu, jak vypočteny jsou v dotyčném trestním předpisu samotném. Že rozsudkový výrok, jímž skutkové podstatě zločinu podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky podřaděn byl stěžovatelův skutek, spočívající v tom, že slovy »našel se dobrý (hodný) člověk, který Rašina odstřelil« veřejně vychvaloval a veřejně schvaloval zločin vraždy, který byl spáchán na Dru Rašínovi, členu vlády, pro výkon jeho pravomoci a vůbec pro jeho činnost v životě politickém a že veřejně vychvaloval pachatele pro takový čin, vyhovuje po stránce shora naznačené zákonu, nepopírá ani zmateční stížnost až na jedinou výjimku, totiž námítku, týkající se zákonného pojmu »veřejnosti činu«, jejíž bezpodstatnost bude však později doličena. Pochybnosti, které by snad mohly vzejíti v příčině právní otázky, je-li dokonaná vražda na některé z osob, uvedených v §u 7 zákona na ochranu republiky, zločinem, naznačeným v tomto §u, byl-li tudíž skutek stěžovatelův správně podřaděn skutkové podstatě z l o č i n u podle §u 16 čís. 1 a 2 téhož zákona, stačí odkázati na důvody rozh. sb. n. s. čís. 1497.

Nadpisy k jednotlivým hlavám zákona, zahrnujícím v sobě začasť celé řady skutkových podstat, v podrobnostech sobě navzájem dosti vzdálených, vyjadřují však i, pokud jde o zákon na ochranu republiky, jen povšechnou charakteristiku dotyčných trestných činností. Tomu je tak i ohledně nadpisu III. hlavy zákona. Mírem v republice, jehož ohrožení spatřuje zákon dle tohoto nadpisu v řadě trestných činů, jichž skutkové podstaty zařaděny jsou v jeho III. hlavě, není míněno nic jiného nežli pořádek, podmíněný stávajícím řádem právním, nebo-li právně chráněný pořádek ve státě (rozh. sb. n. s. č. 1721). Tento právně chráněný pořádek ve státě a tím i mír v republice ohrožiti jsou však způsobilými jmenovitě i trestné činnosti, shrnuté pod společný nadpis: »Schvalování trestných činů« v §u 16 zákona na ochranu republiky a spočívající v tom, že pachatel některým ze způsobů, tamtéž naznačených, popírá nedovolenost, nezákonnost skutků, prohlášených zákonem za činy trestné (zločiny nebo přečiny), projevy, směřujícími dle jeho úmyslu neb aspoň vědomí a zároveň také způsobilými k tomu, aby jimi jiní zvikláni byli ve svých právních či mravních názorech. Nebezpečí takového účinku k objektivní skutkové podstatě dotyčných činů trestných plně stačí, nevyžaduje se zejména, aby v konkrétním případě onen účinek také skutečně vzešel. Nebezpečí jeho vzniku a tím i ohrožení míru v republice nebyl by odstranil ani onen zjev, zdůrazňovaný ve zmateční stížnosti, rozsudkem ostatně při nejmenším výslovně nezjištěný, že totiž ti, kdož slyšeli výroky stěžovatelovy, zamýšleli ihned po karanténě odebrati se do svých domovů. Lze naopak důvodně míti za to, že v tom případě by se ono nebezpečí ještě stupňovalo, poněvadž by zmíněný zjev přinášel s sebou možnost, že se výroky stěžovatelovy roznesou do různých končin republiky.

Zmateční stížnost namítá, jak shora již zmíněno, dále, že nalézací soud má neprávem za to, že výroky o vraždě na Dru Rašínovi byly stěžovatelem proneseny veřejně. Sám rozsudek prý zjišťuje, že výrok platil jen hloučku tří až osmi lidí, dlužno prý tudíž připustiti, že platil snad i jen třem lidem, kterýžto počet nelze však pokládati ani za shromáždění ani za zástup ve smyslu §u 39 zákona na ochranu republiky. Že výrok mohl slyšeti i ještě někdo jiný, je dle názoru zmateční stížnosti nerozhodným, nebylo-li stěžovatelovým úmyslem, mluvíti i k ostatním lidem. Námitka je právně bezpodstatná. Důvod trestnosti nebo zvýšené trestnosti řady trestných činů dle zákona na ochranu republiky, byly-li spáchány veřejně, spočívá dle výkladu, jehož se dostává tomuto zákonnému výrazu v §u 39 čís. 2 v tom, že čin byl nebo mohl býti postřehnut větším počtem lidí. Nachází tudíž i v daném případě rozsudkový výrok, dle něhož čin spáchán byl stěžovatelem veřejně, oporu vyhovující zákonu ve skutečnosti zjištěné rozsudkem, že totiž výrok byl jím pronesen v kasárnách ve velké místnosti, kde bylo asi 60 lidí, tak hlasitě, že to mohl slyšeti každý, že se tedy tak stalo před zástupem. Po stránce subjektivní pak stačí pachatelovo vědomí, že páše čin za okolností shora blíže naznačených, tohoto vědomí pak nepopírá u stěžovatele ani zmateční stížnost.

Proti rozsudkovému výroku, jímž další výroky stěžovatelovy podřaděny byly skutkové podstatě přečinu podle §u 11 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky, namítá zmateční stížnost, dovolávajíc se hlavně nadpisu k hlavě II. zákona: » útoky na ústavní činitele«, že oněmi výroky nemohl prezident republiky býti uražen jako ústavní činitel, kdyžťe prý v nich nelze spatřovati snižování republiky v jeho osobě. Námitce nelze přisvědčiti. Dle rozsudkového zjištění jmenoval stěžovatel osobnost, proti níž jeho výroky směřovaly, ve všech jednotlivých případech prezidentem republiky neb aspoň prezidentem. Již tím dal stěžovatel způsobem, vylučujícím jakoukoli pochybnost, na jevo, že má na mysli nikoli soukromou osobnost jím uraženého, nýbrž že jeho slova směřují proti němu jako proti hlavě státu, tudíž jako proti nejvyššímu ústavnímu činiteli ve státě, z čehož plyne zároveň již také logicky přímo nezbytný důsledek, že totiž výroky stěžovatelovými byla v osobě svého presidenta snižována také republika, jak se toho, opírajíc se o důvodovou zprávu, právem dožaduje i zmateční stížnost. Než ani další námitce zmateční stížnosti, jakoby nebyla zjištěna ani veřejnost ani jiné náležitosti druhého odstavce §u 11 zákona na ochranu republiky, nelze přiznati oprávnění. Dle rozsudkového výroku spáchal stěžovatel dotyčný čin trestný jednak veřejně jednak opětovně před více lidmi při různých příležitostech. Zákonu vyhovující skutkový podklad prvé části výroku tvoří rozsudkové zjištění, dle něhož také výrok, že »pan prezident je moc malý jako h . . . o v trávě«, pronesl stěžovatel v kasárnách ve velké místnosti, kde bylo asi 60 lidí, tak hlasitě, že to každý mohl slyšeti, tedy před zástupem. Týmž výrok pronesen byl však stěžovatelem dle dalšího zjištění rozsudkového jindy ve vagoně před třemi nebo čtyřmi osobami, opět jindy pak výrok »že ten starý prďola už mohl býti dávno v hlíně« rovněž ve vagoně před pěti osobami. Nehledě tudíž ani k tomu, že výrok prve uvedený pronesl stěžovatel vůči svědku Hubertu K-ovi ještě při další příležitosti, ač ovšem dle výslovného zjištění rozsudkového mezi čtyřma očima, opravňovala již ona dříve uvedená zjištění ve spojení

s obsahem svědecké výpovědi Bohumila F-a, který nalézací soud rovněž béře za prokázaný a dle něhož se stěžovatel cestou častěji vyjadřoval o osobě presidentově neuctivě, nalézací soud k závěru, že stěžovatel spáchal dotyčný trestný čin jednak veřejně jednak opětovně při různých příležitostech před více lidmi. Zmateční stížnost, která, nedbajíc těchto skutečností, rozsudkem výslovně zjištěných, není v posledním bodě vlastně vůbec provedena po zákonu (§ 288 čís. 3 tr. ř.), bylo v ostatních směrech zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 2094.

Ideální souběh zločinu podle §u 128 tr. zák. se zločinem §u 129 b) tr. zák. jest vyloučen.

Pokud jde o výslech dětí, není v zákoně vytčena určitá hranice věku, do které by trvala nezpůsobilost svědecká; jest na soudu, by v jednotlivém případě posoudil tělesný a duševní vývoj dítěte a dle toho o jeho způsobilosti rozhodl (§§y 151 čís. 3, 281 čís. 3 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 18. září 1925, Zm I 401/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti otcovského opatrovníka Josefa M-a obžalovaného nezl. Václava M-a do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 3. dubna 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločiny zprznění podle §u 128 tr. zák. a smilstva proti přírodě podle §u 129 I b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zprznění podle §u 128 tr. zák. a pro zločin §u 129 I b) tr. zák. vyměřil mu nový trest, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti sluší přisvědčiti, že porušen byl zákon tím, že skutek obžalovaného byl nejen §u 129 b) podřaděn, nýbrž i předpisu §u 128 tr. zák. Posléze uvedený zákonný předpis výslovně určuje, že, čin vykazující jinak jeho náležitosti, jest zločinem zprznění, ač neopodstatňuje-li zločin, v §u 129 b) tr. zák. vyznačený. Tím výslovně vyloučen jest ideální souběh těchto dvou zločinů; čin, tvořící zločin §u 129 b) tr. zák., nelze současně podřaditi §u 128 tr. zák. a okolnost, že oběť pachatelova byla nedospělou nebo bezbrannou, přichází v úvahu jen jako okolnost přitěžující. Po stránce té bylo proto zmateční stížnosti vyhověti.

Pokud však zmateční stížnost napadá i odsouzení pro zločin podle §u 129 b) tr. zák. z důvodů §u 281 čís. 3 a 5 tr. ř., jest bezdůvodna. Stížnost vytýká, že nalézací soud porušil předpis §u 151 čís. 3 tr. ř., vyslechnuv jako svědka sotva 4letého chlapce Rudolfa Č-a, jenž v náručí přítomného u soudu otce jen na kladně položené mu otázky, bez souvislého vyličení příběhu, kladně odpovídal, a že vlastně výhradně na tomto svědectví vybudoval své přesvědčení o vině obžalovaného, kdyžť otec Rudolf Č. mohl potvrditi jen, co od svého syna slyšel, a obžalovaný nečudné dotknutí se chlapce vůbec popíral. Než, pokud jde o výslech dětí, není v zákoně vytčena určitá hranice věku, do které by trvala nezpůso-